

ante kaduz
kadar, 1965.

120

grafika ante kuduza

galerija studentskog centra
zagreb
13/28. 3. 1967.

željka čorak

Dva se obilježja odmah očituju pri promatranju Kuduzovih grafika. To je s jedne strane sklonost racionaliziranoj razdiobi plohe, poretkom niza geometrijskih elemenata, sklonost kojoj je porijeklo možda u strogom kompozicionom principu novih tendencija; s druge strane težnja prema obrisom cjelovitom obliku, u kome sila kohezije zadržava niz samostalnih dijelova. Disciplina, geometrija, adicija; sloboda, organičnost, sinteza. Dakako da se tih šest članova može prebacivati, mijenjati mjesta, vezati se u drugim varijacijama; i upravo to slobodno raspolaganje oprečnim svojstvima, njihova raznolika i potpuna simbioza čine mi se osnovnom oznakom Kuduzova djela.

Organizacija plohe disciplinirana je, čitljiva i jasna bilo da je riječ o osnovnom obrisu, bilo o poretku elemenata unutar njega. Površina je razdijeljena na osnovne jedinice, obuhvaćene zakonom geometrijskog lika ili sažetom organičnom konturom; osnovne su jedinice pretežno pravokuti. Njihovo nizanje nikad nije podvrgnuto krutoj shemi; čak i nizovi najpravilnijeg ritma iznenade pomakom, unošenjem malog nereda. Ako se ponavlja forma pravokuta, ne ponavljaju se i sadržaji; nižu se u neprekidnoj mijeni, od linearnih i geometriziranih do mrljastih; od potpune crnine ili bjeline do najrazličitijih mogućnosti njihovih međusobnih odnosa, uravnoteženih ili napetih. Gotovo pravilno ornamentalni ili mali organični oblici ne ponavljaju se u smislu znaka, ali su vezani u prepoznatljivoj ličnoj morfologiji. Kuduz operira čak različitim intenzitetima crnog, koje tako mjestimično nadilazi svoj grafički karakter i živi kao boja.

Dva se vremena tako događaju u gledanju Kuduzove grafike: jedno zaustavljeno u fiksiranju cjeline, drugo u trajanju, u sabiranju dijelova. Čitati: stari glagol brati. Poput (Boschove, recimo) slike ko-

jom se putuje od detalja do detalja, vezanog i u najvećoj mjeri samostalnog. Kuduzov postupak mogao bi se nazvati apstraktnom naracijom.

Ta narativnost, vremensko zaokupljanje percepcije ima bez sumnje svoje značenje u poplavi vizuelnih šokova i lako rješivih križaljki, koje nakon prezasićenog oka i nezadovoljene misli apeliraju na ruke promatrača, »učesnika«, na igru kad prestaje strpljenje pogleda. Kuduz se samom strukturom svoje grafike suprotstavlja potrošivosti, naglašeno antitetično, a da grafici pri tom nije oduzeo prednost momentanog djelovanja.

Iako možda još nedefiniran u potpunosti, u periodu određivanja, možda osjetljiv i na neke bliske suvremene pojave (Šutej), Kuduz se ovom izložbom afirmirao kao ličnost koja se sigurno neće rasuti u površnim zamkama vremena.